

Հ. ՀԱԹՐԱՊԵՏԵԱՆ

ԱՅԲԻԵՆԱՐԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՍԱՐԱՆ

16 APR 2018

Հ. ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Ե ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՅ ԼՈՒՍԺՈՂԿՈՄԱՏԻ ԿՈՂՄԻՑ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՐԵՎԱՆ

1939

А. АЙРАПЕТЯН
БУКВАРЬ
Гиз Арм. ССР, Ереван, 1939 г.

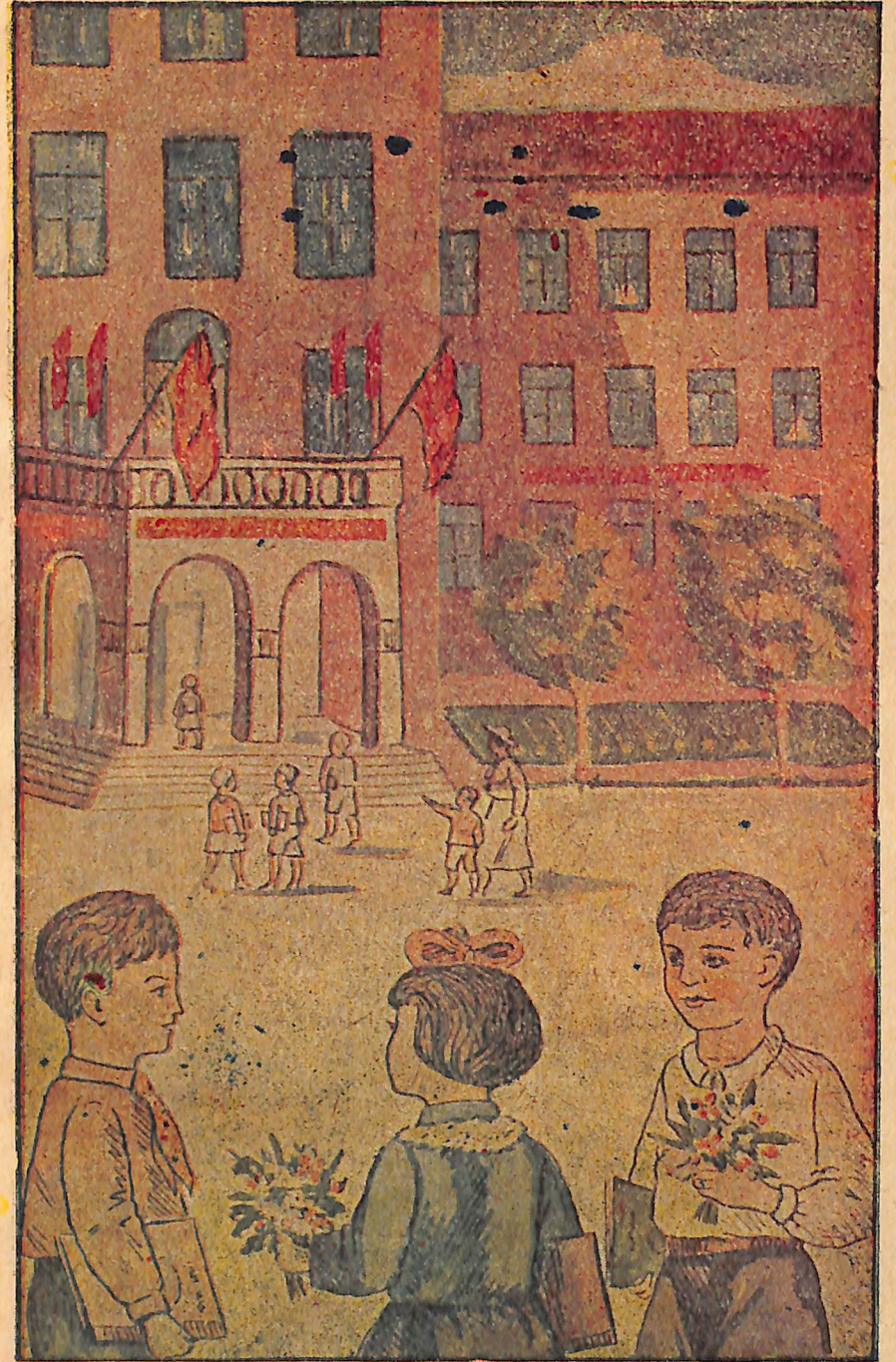

11-3619698

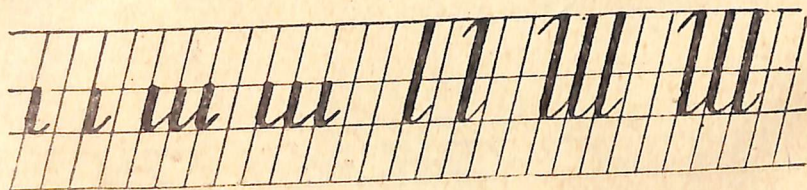

მ ბ

მ

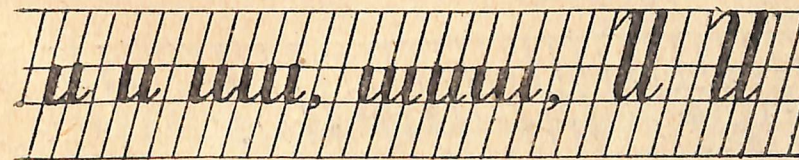
ა ო

აა

ა-აა

ააა

აააა აა

۲۲

♦ ♦ 7

III

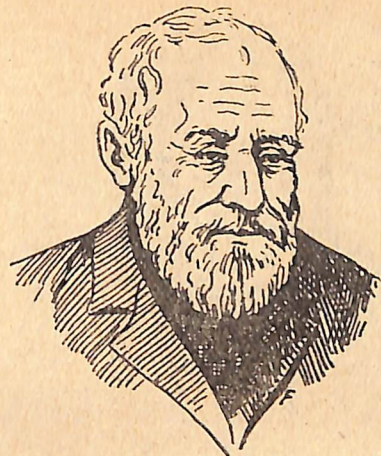
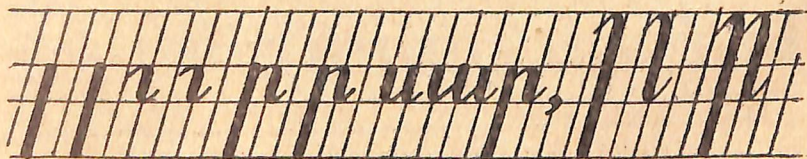
и и и и

Ш-ШШ

ш-рш

шрш

Ура мма мур:

۷۹

4. 4

ушшш

ууур

ишр

U-raw

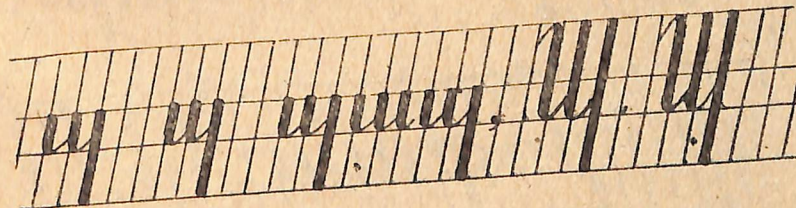
III-III

ш-уш

уш-ршш

ш-риш

Արա, ապա առա պար:

տ Տ

տ . տ

տաւո

սար

պաւո

պար

տար

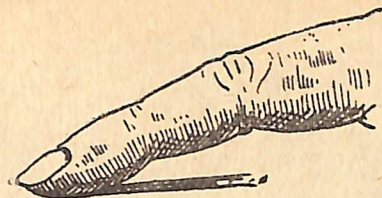
պապ

Տաւո, սա տար:

Երա, սաա պաւո:

Պապ, սաա սար:

տ տ տաւո, տ տ

մ Մ

մ..

մաւո

պար

մաա

ա-տամ

տաւո

Ե-րամ

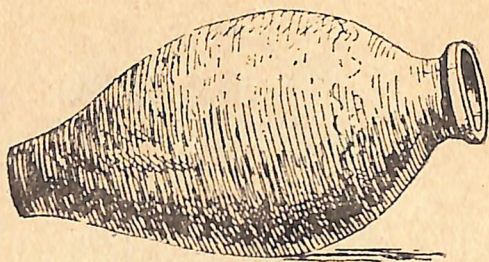
Տաւո, սաա մաւո:

Երամ, սաա տաւո:

Պապ, սա տար մաա

մաա արա:

մ մ մա, մար, մ մ

կ կ

կ

կա

կար

կապ

մաս

պատ

Տատ, կար արա:

Արամ, առա կարաա կա:

կա-րաա

պա-կաա

կա-մար

կա-րապ

պա-րապ

կ կ կար, կապ, կ կ

1

ե ե

. ե .

Սա մեկ ե:

մեկ

կես

կես

սեր

մատ

տես

տետ-րակ

եմ-մա

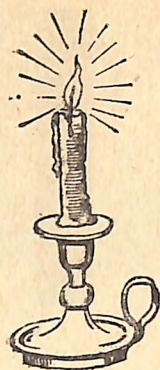
Արամ, սեր կեր:

Տատ, ապա տա տետրակ:

Եմմա, տես, սա տետրակ ե:

Արամ, ապա տա. պարապ, կարապ:

ե ե մեկ, կես, ե եմմա

ո Ռ

♦ ո ♦

որ
մոմ
մոտ
կապ
կետ

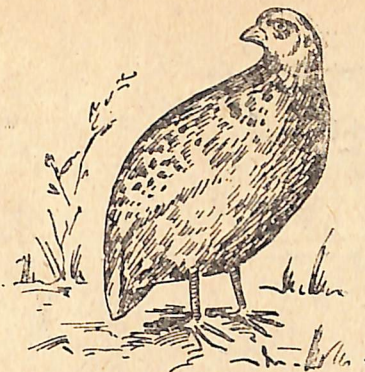
ո-րոր
կա-րո
կա-մո
Մա-րո
Սա-րո

Տատ, որոր առա:

Ռրոր, որոր Մարո:

Կարո, տես, սա մոմ է, սա կարաս է:

ո ո մոմ, մոր, Ռ Ռ

լ Լ

Լ ♦ ♦

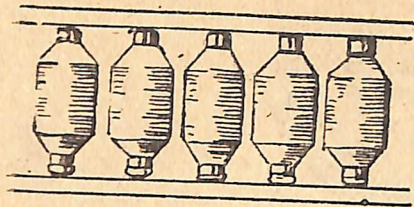
ալ
կալ
լար
լոր
սեր

Սոս
լո-տո
սա-լոր
Պե-պո
ար-տել

Սոս, ապա առա. սա լոր է, սա սալոր է:

Պեպո, սեր կա. սեր տամ կեր.

լ լ լոր, կալ, Լ Լ

ի ի

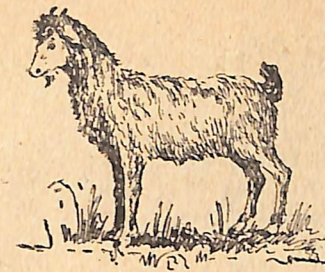
ի • ի •

մի
միս
պատ
մեկ
մոմ
լոր

ի-լիկ
կա-պիկ
մա-տիտ
կար-միր
ի-րա
սի-րե-լի

Իրա, մի կապիկ կա, արի տես:
Սիրելի Լիլիկ, արի մի կարմիր մատիտ տամ:

ի ի միս, ի իրա

ու Ոհ

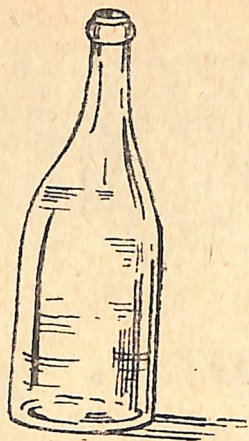
ու •

ուր
ուլ
ուս
սուր
մուր
կապ

կուտ
կա-տու
կու-կու
սա-լոր
Լի-լիկ
Եմ-մա

Արուս, Արուս, սուս արա, սուս:
Իրա, ասա. կու-կու, պու-պու:
Եմմա, արի մի սալոր տամ, տար տուր
սիրելի պապիս:

ու ու ուլ, լուր, ու ու

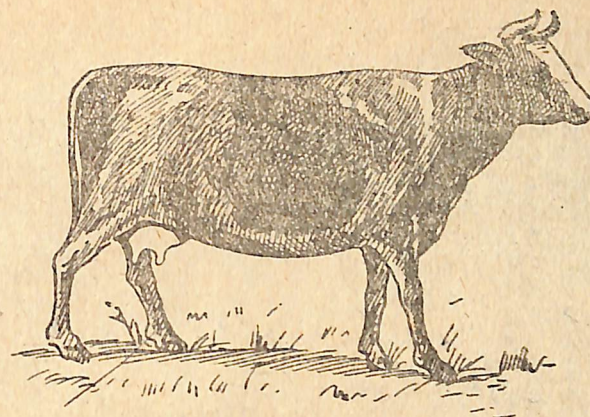
2 G

2. 2

212
211
212
211
211

264
 պա-շաբ
 Շո-շիկ
 Մի-շա
 Շա-րա

Շարա, արի մի շիշ տամ:
Շուշիկ, շուտ արա մի տետրակ
ու մի կարմիր մատիտ տուր:

47

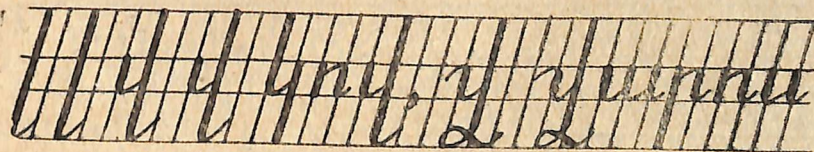
♦ ♦ 4

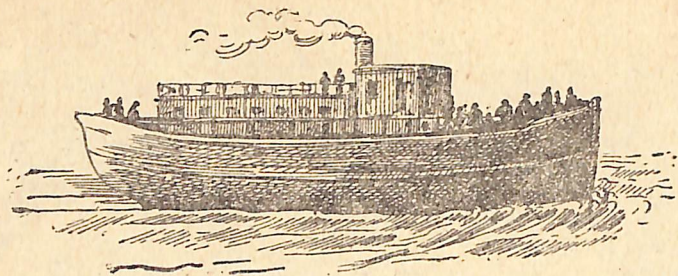
111
 1111
 11111
 11111
 11111

Վա-րոս
 շա-պիկ
 շու-կա
 կո-վիկ
 կա-շի

Վարդա, վար արա:

Կովիկ, կովիկ,
Իմ լավ կովիկ,
Կարմիր կովիկ,
Արի մոտիկ:

Հ Ն

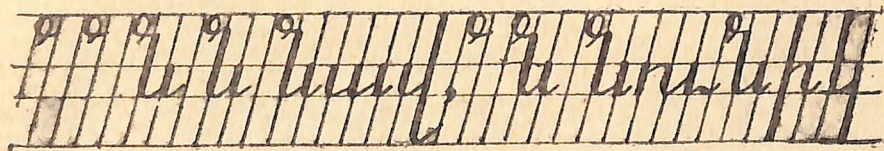
Հ . .

հա	վար-սիկ
հավ	լու-սին
տուն	ա-նուշ
շուն	ա-շուն
նուշ	պա-նիր
վար	պի-ո-ներ

Նինան մեր վարսիկին շատ է սիրում:
Նա ասում է.

— Սիրելի վարսիկ, արի մեր տուն մի լավ մա-
տիտ տամ, տար մուկ նկարիր, շուն նկարիր, լուսին ու
նավ նկարիր:

Սարի ուսին
Սիրուն լուսին

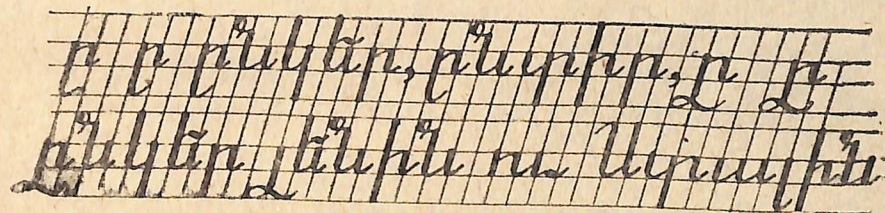
Ընկեր
Լենինը

Ընկեր
Ստալինը

Ըն-կեր
Ըն-տիր
Մա-նի-կը

Շու-շի-կը
Ո-նի-կը
Նու-շի-կը

«Սովորիր, սովորիր, սովորիր»:
Ասել է ընկեր Լենինը:
Ընկեր Ստալինը մանուկներին շատ ու շատ
է սիրում:

Պիտներ Վանիկը

Պիտներ Վանիկը շատ լավ աշակերտ է:

Նա միշտ լավ է սովորում:

Վանիկն ասում է.

— Մեր սիրելի ընկեր լենինն ասել է. «Սովորիր, սովորիր սովորիր»: Լավ եմ սովորում, վոր մեր սիրելի ընկեր Ստալինը լսի ու ասի. «Ապրես, պատիկ Վանիկ, շատ լավ ես սովորում»:

Վանիկը լավ աշակերտ է:

Դ Դ

Դ

դաս
դու
նավ
վար

դա-րակ
դա-նակ
Սե-դա
Դա-նի-ել

դա-սա-րան
դա-տա-րան
դա- տա-վոր
ու-շա-դիր

ՍԵՂԱՆ ՈՒ ՎԱՆԻԿԸ

Դաս է:

Ընկեր Դանիկը նոր դաս է պատմում:

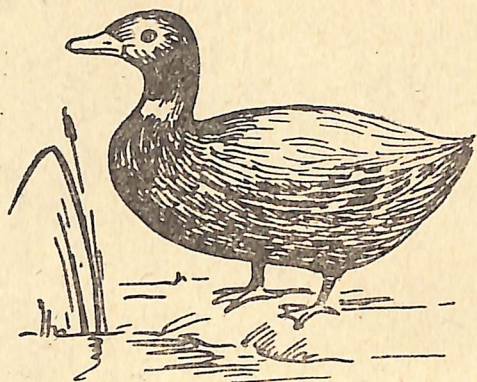
Մեկ էլ Վանիկն ասում է.

— Սեղան, Սեղան, կարմիր մատիտը տուր, նավ եմ նկարում:

— Սո՛ւս արա, Վանիկ, սո՛ւս արա: Դաս է:

Սսում է Սեղան:

Դ Դ Դ աս, դու, դանակ, Դ Դ
Դանիկը դաս է պատմում:

բ Բ

բ . .

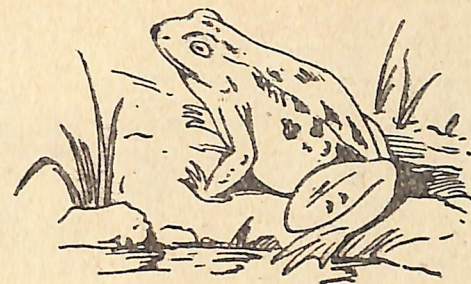
բաղ	նավ	բա-ղիկ
բալ	բուհ	բա-նակ
բակ	դաս	բամ-բակ
Բոբ	բա-րակ	բա-նա-լի

Բ Ա Դ

- Բաղի մասին մի վոտանափոր ասեմ:
- Ասա, Եղիկ, ասա տեսնեմ:

— Բաղիկ, բաղիկ
Կարմիր տոտիկ,
Եղ հըր բարով,
Շորոր տալով:

բ բ բաղ, բակ, բալ, Բ Բ
Բոբ շա՛ն անու՛ն ե:

գ Գ

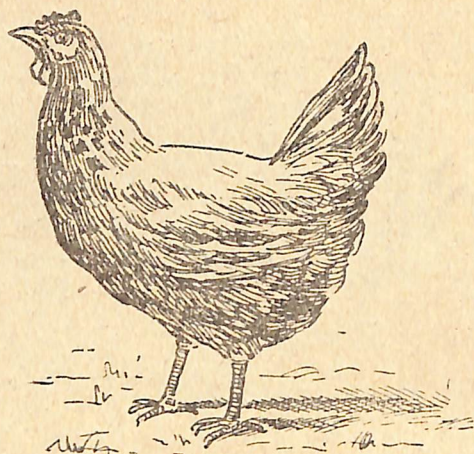
գ . . .

սագ	գորա	գի-շեր
բակ	վոտ	գո-մեշ
գետ	գա-րի	սա-գիկ
գիր	գո-տի	Գա-գիկ
գոմ	գա-րուն	Գա-բո

Ս Ա Գ Ի Կ Ը

- Ո՛ւր ես գնում,
Սագիկ սիրուն,
Որոր-շորոր
Դու ամեն ուր:
- Դեպի գետակ,
Բաղերի մոտ,
Վոր լվանամ
Տոտիկ ու վոտ,
Ման գամ սիրուն
Են արոտում,
Իրիկունը
Ելի գամ տուն:

գ գ սագ, գորա, Գ Գ
Գագիկը գիր և գրում:

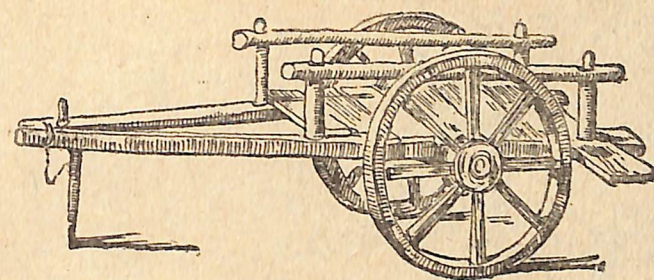
Հ Հ

համ	հասկ	հա-տիկ
բահ	հաստ	Հու-սիկ
հով	հո-վիվ	հաստ-լիկ
հինգ	ա-գահ	հա-րե-վան

ՀԱՎԵՐՆ ՈՒՐ ԵՆ

— Սահակ, Բարգեն,
Գազիկ, Սուրեն
Բա մեր ագահ
Հավերն ուր են:
— Պատի տակին,
Հուսիկ տատի:
Հինգն ել հրեն,
Հաստիկ—հաստիկ,
Ման են գալիս,
Գտնում հատիկ:

Ե Ե համ, բահ, հով, Դ Դ
հոսիկը հովիվ է:

Յ Յ

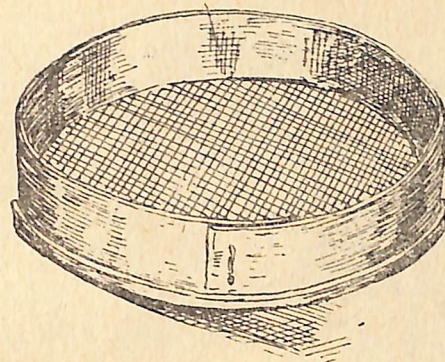
այ	գույն	Հա-մո
այդ	հա-սակ	Յեր-վանդ
լույս	հայ-րիկ	յե-րե-կո
սայլ	մայ-րիկ	այ-լան-դակ
գայլ	հան-գիտ	յեր-կիր

Գ Ա Յ Լ Ը

— Վայ մայրիկ, մայրիկ, գայլը, գայլը,—ասում եր
պատիկ Յերվանդը:
— Ո՞ւր ե, Յերվանդ, ուր ե գայլը:
— Պատի տակ, մայրիկ: Այ, այ բակի պատի տակ:
— Բա դա գայլ ե, բախ: Շուն ե:
— Շուն: Այդ տեսակ ել շուն կլինի. բրդոտ, հաստ,
այլանդակ: Իսկ մեր Բորը պատիկ, սիրուն, սպիտակ:

Ե Ե Գայլ, մայրիկ, Յ Յ Յ
Յերվանդը Գայլ Գտնում:

Ի՞նչ ընկերներն են.
 Գայանե հայրուհյանը,
 Լրույր Բարսեղյանը,
 Հերեմ խնկոյանը,
 Արուսյակ Հեկմադյանը,
 Մյուրիկ մեմֆիսյանը,
 Էրայր Գալարյանը:
 Հա. րիկ
 հայրապետյան

72

... 7

ող	կա-ղամբ	այ-սոր
մաղ	մե-ղու	Յե-րեմ
մեղը	Սո-ղո	ա-ղավ-նի
հող	Հու-կաս	Վա-ղի-նակ

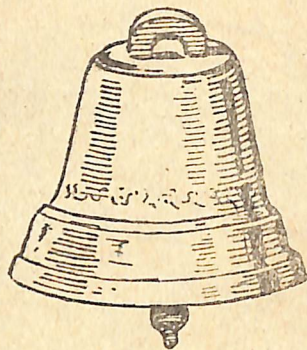
ԱՂՈՒՆ ԵՆ ՄԱՂՈՒՄ

Այս տարի մեր արտելի աղուներ շատ ե: Այսօր մեր արտելում աղուն են մաղում: Մաղում են, փոր տանեն աղան:

Բրիգադիր Վաղոն հսկում ե, փոր աղուներ լավ մաղեն:

Հուկասը, Գալուստը, Բաբգենը, Սողոն, Հրայրը, Աղամբին շատ լավ են մաղում:

Դ Դ մաղ, մեղու, հող, Դ Դ
 զուկասը մաղում ե:

զ ջ

զ . . .

յեզ	զա-զար	Յե-ղիշ
զանգ	վոզ-նի	Վազ-գեն
սազ	զա-վակ	զա-նա-զան
յուզ	զան-գակ	պար-տեզ

ԱՐՏԵԼԻ ՅԵՋՆԵՐԸ

Մեր արտելը հիսուն յեզ ունի: Բոլոր յեզներն ել գեր են, սիրուն ու զանազան գույնի. սպիտակ, կարմիր, դեղին: Մարալ յեզան վզին պտտիկ զանգակ կա: Վազգենն ե կապել:

Յեզներին նայում են Սահակը, Ղուկասը, Չավենը, Յեղիշը, Ազատը, Բարգենն ու Դանիելը:

Այս տարի մեր արտելը յեզների համար նոր գոմ շինել: Նոր գոմը շատ լուսավոր ե, յերկար ու լայն:

յ յ յեզ, զանգ, ջ ջ
Չավենը զանգ ունի:

խ խ

խ . . .

սեխ	խոտ	խո-նավ
սոխ	խիտ	խո-շոր
խաղ	խա-ղող	Աշ-խեն
խոզ	սո-խակ	պա-տաս-խան

ԱՐՏԵԼԻ ԱՅԳՈՒՄ

Խաղողը հասել եր: Արտելի այգում զանազան տեսակի խաղող կար. կարմիր ու դեղին, խոշոր ու մանրիկ:

Մի անգամ, հանգստի օրը, Չարուհին ու Վազգենը, Աշխենն ու Խորենը յեկան արտելի այգին, վոր զբոսնեն, համ ել խաղող ուտեն:

Այգեպան Չավենը հյուրերին սեխ ու խաղող տվավ:

խ խ սոխ, խոտ, խ խ
Խորենը սեխ և ուտում:

4

Հ Զ

Հ . . .

Հաղ
Հիւ
Հոր
ՀորսԶու-չիկ
Հա-միչ
Ա-չիկ
Խա-չիկՎոչ-խար
Կա-նաչ
Գը-րիչ
Կա-չա-ղակ

ԱԶԻԿԻ ԳՐԻԶԸ

— Գրիչս ուր ե, Խաչիկ, ուզում եմ դասս գրեմ,
գրիչս չկա,—ասում ե Աչիկը:

— Յես ի՞նչ գիտեմ, Աչիկ,—պատասխան ե տալիս
Խաչիկը:

Մեկ ել վագելով սենյակը մտավ Զուչիկը, Աչիկի
գրիչը բերանին:

— Խելագար Զուչիկ, այդ ուր ես տարել իմ գրի-
չը,—ասում ե Աչիկը:

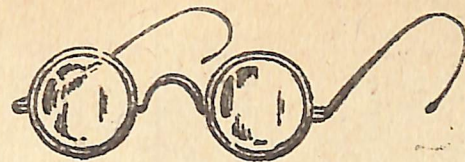
Իսկ Զուչիկը՝

— Համ, համ, համ:

Ուզում եր ասել:

— Տամ, տամ, տամ:

Գ
Գ
Զու-չիկ լա՛ն սա՛նու՛ն ե

. . . . Գ

Գ Յ

Գախ
Գան
հաց
ԳանցԳեց
Գող
Կա-ցին
Գո-րենԳե-րեկ
Գըպ-րոց
ակ-նոց
Յո-ղիկ

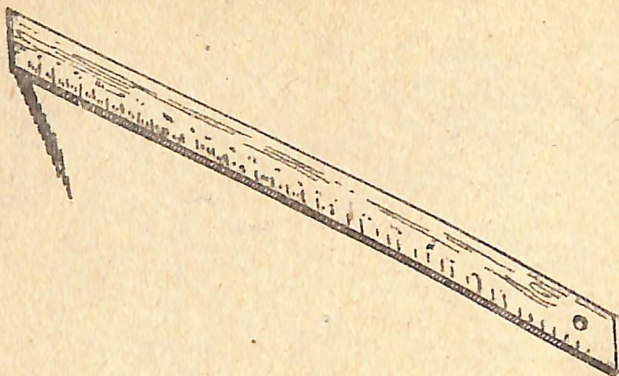
ՄԵՐ ԴՊՐՈՅԸ

Յես այս տարի յեմ գնացել դպրոց: Դպրոցը շատ
լավ ե:

Մեր դպրոցն ունի չորս դասարան: Դպրոցում կա
Վեց ուսուցիչ: Դպրոցի վարիչն ե ընկեր Յուլակը:

Իմ ընկերներն են. Յողիկը, Աչիկը, Վաչիկը, Խո-
րենը, Զարուհին, Դուկասը, Յերվանդը, Համոն:

Գ
Գ
Գ Գ

Ք Ք

Ք

գիրք
քաշ
քայլ
քող
հանք

քա-մի
մա-քուր
քաղ-հան
շա-քար
քա-նոն

քա-ղաք
քա-ցախ
ցա-մաք
Սա-քո
Քե-րոր

Ք Ա Մ Ի Ն

Ու-նւ, ու-նւ...
Քամին ե, քամին,
Տես անիրավին.
Բերան չունի սուլում ե,
Վտոներ չունի վազում ե,
Զի վախենում վոչ վոքից՝
Մարդուց, սրից, կրակից:

Ք
Ք Ք Ք Ք Ք Ք Ք Ք Ք Ք Ք Ք Ք Ք Ք Ք Ք Ք Ք Ք

Ժ Ժ

. . . Ժ

կուժ
ժանգ
ժիր
չա-միչ

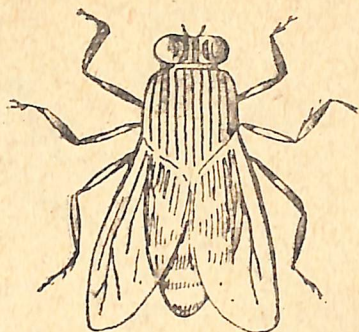
բա-ժակ
ժո-ղով
ժեն-յա
ժոր-ժիկ

ժո-ղո-վուրդ
ժա-մա-նակ
ժա-պա-վեն
ժա-մա-ցույց

Ժ Ո Ղ Ո Վ

Տիկ-տակ, տիկ-տակ, տիկ-տակ...
Գիշեր ու ցերեկ պատի ժամացույցն ե խոսում ան-
շաղար:
Ժամանակն ե ցույց տալիս:
— Ժամի քանի՞սն ե, քույրիկ,—հարցնում ե Քնա-
րիկը ժենյային:
— Ի՞նչ կա վոր,—հարցնում ե ժենյան:
— Դպրոցում ժողով կա: Ժամի չորսին պետք ե
գնամ,—պատասխանում ե Քնարիկը:

Ժ Ժ կու ժ, ժիր, ժանգ, ԺԺ
Ժորան ժիր պիտենք ե:

Ճ ՈՂ

ճ . . ճ

ճուլտ
ճիշտ
ճանկ
ճաշ

ճանճ
ճա-գար
ճա-կատ
բա-ժին

ճա-նիճ
ճար-պիկ
ճի-ճու
ճա-ճատ

ՏԱՃԱՏՆ ՈՒ ՃԱՆՃԸ

Տաճատը ճաշում էր: Այդ ժամանակ մի ճանճ, տը՛ղղ, յեկավ ու նստեց Տաճատի յերեսին: Տաճատը քշեց:

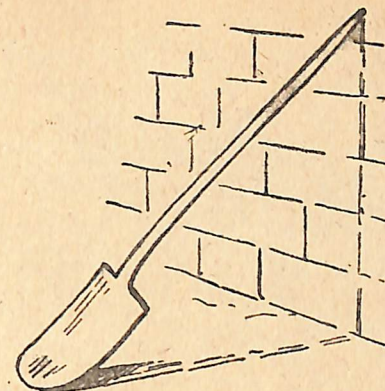
Տը՛ղղ... -Ժիր ճանճը յեկավ ու նստեց Տաճատի ճա-կատին:

Տաճատը քշեց:

Տը՛ղղ... Ճարպիկ ճանճը յեկավ ու նստեց Տաճատի գլխի վրա:

— Այ աներես ճանճ, ժամանակ ես գտել չարչարելու: Չէս տեսնում, վոր ճաշում եմ,— բարկացավ Տաճատը:

Ե Ե Ե ու Ե, Ե ու Ե, Ե ա ն Ե, Ե Ն
Ե ա ն Ե ր ն ա ր ե ց ա ր ար Ի ն:

Թ Թ

թ .

թել
թերթ
թեյ
ճանճ

թութ
ճուլտ
թուխս
թաթ

թուխ
ճաշ
թուղ
թի

ճի-ճու
Թա-մար
ճա-շա-բան
Թաշ-կի-նակ

ՄԱԲՈՒՐ ԹԱՇԿԻՆԱԿՆԵՐ

Մի որ մեր զպրոցի բժշկուհին, ընկեր Թամարը, մտավ մեր դասարանը:

— Յերեխաներ, —ասաց նա,— ով Թաշկինակ չունի:

— Ունենք, ունենք, ընկեր Թամար, — պատասխան տվին բոլորը:

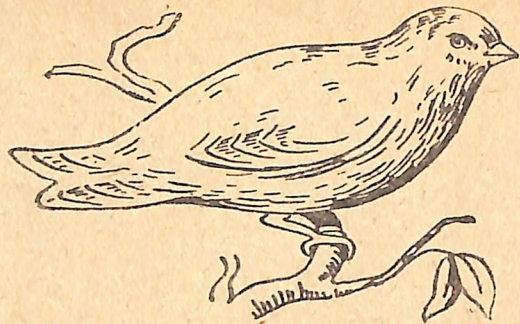
— Դե, ցույց տվեք:

Բոլորն իրենց Թաշկինակները ցույց տվին:

Տաճատի Թաշկինակը Թանաքոտ էր, Ժորժիկինը՝ Կեղտոտ:

Ընկեր Թամարը նրանց նկատողությունն արեց:

Թ Թ Թ ու Թ, Թ ն, Թ ն ր Թ, Թ թ
Թ ա մ ար ր Թ ն Ե Ի ա ն Ե Մ:

ծ Ժ

ծ . .

ծիտ
ծիլ
ծուխ
ծով

ծա-րավ
ծի-ծաղ
ծի-րան
Ծո-վիկ

Թա-նաք
ծա-նոթ
գոր-ծիք
գոր-ծա-րան

ՀԵՔԻԱԹ ԾԻՏԻԿԻ ՄԱՍԻՆ

Ուշ աշուն եր: Տուրտ եր ու քամի:

Ծիտը նստել եր մերկ ճյուղին: Դողում եյին նրա բարակ ու կարճիկ վոտիկները:

— Ծիվ, ծիվ,—ասում եր նա իր ծանոթ կաշաղակին,—տաք որերը վոր գան, տոտիկիս համար գուլպա պիտի գործեմ:

Ճ Յ Յիւր, Յիլ, Յաղիկ, Յ Յ
Յովիկը Յաղիկ և Վաղիկ

Ճ Ա Ն Ճ Ը

Թշնամին ե մեր ցեղի,
Թե քաղաքի, թե գյուղի.
Աղան ու կեղտը վոտներին,
Տարածում ե թույն ու մահ:
Այդ անիրավ ճանճերին
Կատորեցեք անխնա:

ՍԱԹԻԿԻ ԱՅԾԸ

Հոկտեմբերիկ Սաթիկը մի ճերմակ այծ ուներ:

Ամեն որ այծը գնում եր արածելու:

Սաթիկն այծին ասում եր.

— Այ իմ սիրուն այծիկ, գնա ծիլ ու ծաղիկ արածիւր: Իրիկունը մայրիկս քեզ կթի, սեր ու մածուն պատրաստի: Յես ել ուտեմ, կշտանամ:

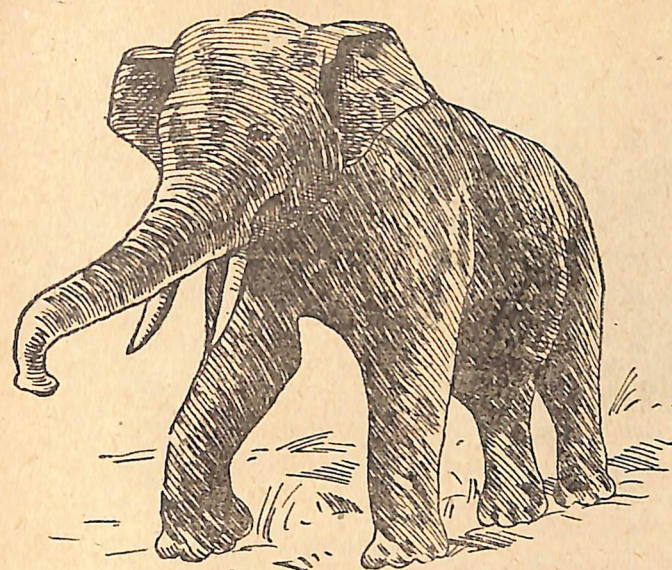
Մայրիկը ծիծաղում եր ու ասում.

— Այո, այո,

Ծիլ ու ծաղիկ մեր այծիկին,

Սեր ու մածուն մեր Սաթիկին:

Աշխատի շուկան
 Աշուն յեկավ,
 Աիրուն աշուն,
 Գյուղից բերին
 մրգեր հասուն:
 Ինչ աիրուն և
 Կոխուղ շուկան
 միրգ, կանաչի,
 Ինչ ուզես կա:

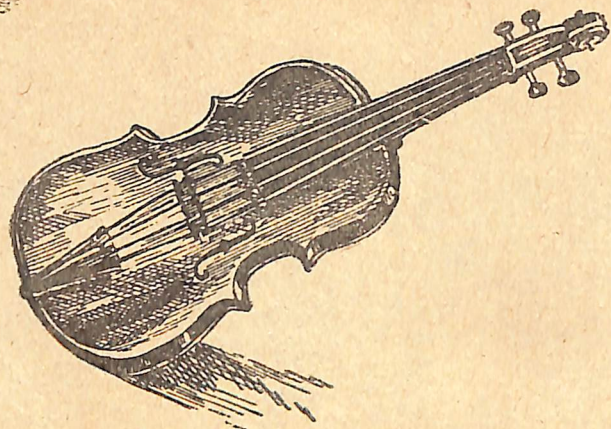
Փ Փ

Փ . .		
փիղ	փող-կապ	փե-թակ
խոփ	փո-շի	փայ-լուն
փայտ	Ար-փիկ	փա-փուկ
ծափ	փո-ղոց	փե-տուր

Փ Ի Ղ

Արփիկը, ժենյան ու Փայլակը գնացին գազանանոց:
 Պատերի տակ շարված եյին մեծ-մեծ յերկաթե
 վանդակներ: Այդ վանդակներում կային, կապիկ, փիղ,
 վագր, քարայծ, աղվես, թութակ, գայլ, ճագար, բորենի:
 Փայլակին, ժենյային ու Արփիկին ամենից շատ
 դուր յեկավ հսկա փիղը:
 Փիղը շարունակ շարժում եր իր հաստ ու յերկար
 կնճիթը:

փ փ փիղ, փայլ, փ փ
 փայլակը փիղ փնտաւ:

ԶԶ

Զ

Չուր
բաջ
արջ

Չու-թակ
Չա-լալ
Չա-վիկ

Չը-րա-ղաց
Չեր-մա-չափ
Չու-թա-կա-հար

ՋՈՒԹԱԿԱՀԱՐ ԶԱԼԱԼԸ

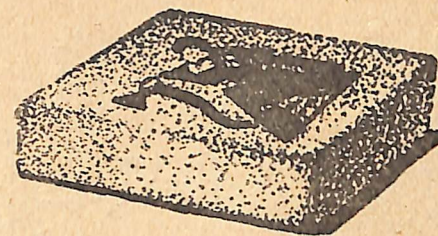
Դերազանցիկ Ջալալին հայրիկը մի Չու-թակ էր նվիրել:

Ընկեր Ջավիկը Ջալալին Չու-թակ նվագել էր սովորեցնում:

Փայլակը, Ծովիկը, Թամարը, Տաճատն ու Արփիկը գալիս ելին փոքրիկ Չու-թակահարի մոտ:

Ջալալը նվագում էր, Փայլակն ու Ծովիկը յերգում էին, իսկ Տաճատն ու Արփիկը պարում էին:

զ զ գո-ր, խազ, զ զ
ջալալը գո-թակ ունի:

Ո Ռ

Ո

ծառ
բառ
գուռ
լանջ

արջ
ա-ռու
ռե-տին
թի-թեռ

Ռու-բիկ
առ-յուծ
ա-ռա-վոտ
տո-հա-ծառ

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԺԱՄ

Ուղիղ ժամի յոթին ուղիղն սկսեց խոսել:

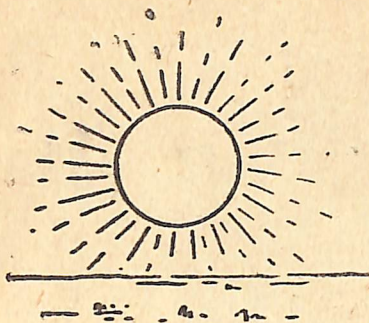
— Յերեխաներ, այսօր պետք է սովորենք մի վոտանավոր: Վերցրեք թուղթ ու մատիտ: Պատրաստ եք: Դե, գրեցեք:

«Կանաչ դաշտի լալեն եմ յես,
Ստալինի բալեն եմ յես:

Դալար արտի ծաղիկն եմ յես,
Լենին պապի թոռնիկն եմ յես»:

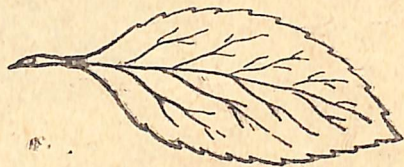
Ջավիկը, Արփիկն ու Ռուբիկն այս վոտանավորը գրեցին, հետո անգիր սովորեցին:

ռ ո ծառ, բառ, գուռ, Ռ Ռ
Ռուբիկը գերապանցիկ է:

♦ ♦ և

արև
տերև
թև
թեթև

... և

բարև
Սեան
Յերևան
Յեվ-գի-հե

ՅԵՍ ՍԻՐՈՒՄ ԵՄ

Յես սիրում եմ
Կարմիր արև,
Պայծառ արև,
Յես սիրում եմ
Կանաչ տերև,
Նախշուն տերև,
Յես սիրում եմ
Գարնան որվա
Զովը նաև:
Բարև, բարև,
Պայծառ արև,
Բարև, բարև,
Կանաչ տերև:

և և արև, տերև Յեվ

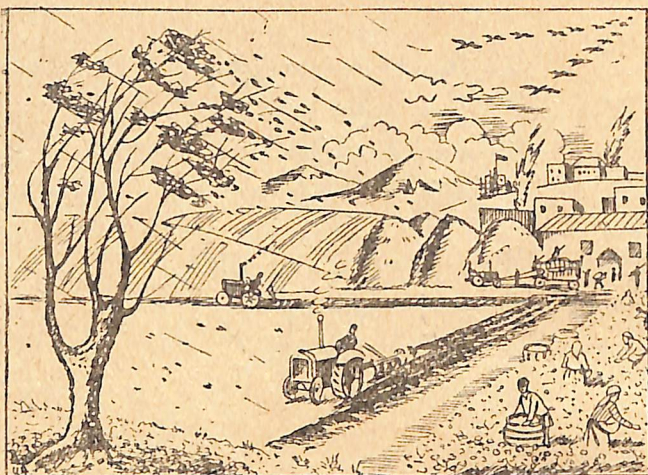
Ա Շ Ո Ւ Ն

Դեղնած դաշտերին
Իջել ե աշուն,
Անտառը կրկին
Ներկել ե նախշուն:

Պաղ-պաղ մեզի հետ
Փչում ե քամին,
Քչում ե տանում
Տերևը դեղին:

—

Աշուն
Դեղնած դաշտերին
Իջել ե աշուն,
Անտառը կրկին
Ներկել ե նախշուն:
Պաղ-պաղ մեզի հետ
Փչում ե քամին,
Քչում ե տանում
Տերևը դեղին:

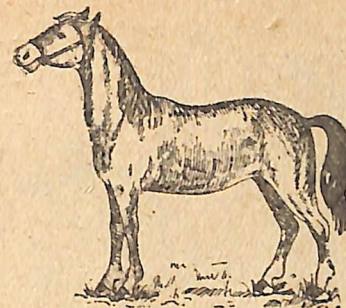
ՈՒՇ ԱՇՆԱՆԸ

Անտառը մերկացել է: Փշուժ է սառը քամին: Ծառերը կարծես մրսում են, դողում:

Անտառում ել թռչուններ չկան. թռել գնացել են դեպի հարավ, դեպի տաք յերկրներ:

Մնացել են միայն ճնճողուկը, կաչաղակը և ագռավը: Նրանք ել մոտեցել են մարդկանց տներին, փոր ուտե՛լիք ճարեն:

Կոլտնտեսային դաշտերում բամբակը չանաքել են, աշնան վարը՝ վարել:

ձ 2

ձ .

ձուկ
ձի
ձու
ձոր

տանձ
սանձ
խըն-ձոր
ձը-մեռ

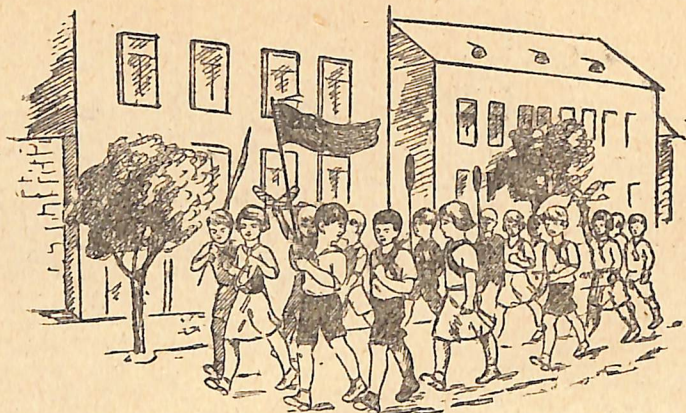
ձեռ-նոց
ձըկ-նորս
ձը-մե-րուկ
ձի-ա-վոր

ՔԱՉ ՁԻԱՎՈՐԸ

Ռ՞վ է տեսել Ռուբիկի պես քաջ ձիավոր:
Ձողն արել է ձի, վրան նստել: Մտրակը շարժում է, չափ ընկնում և ասում:

— Հեռո՛ւ, հեռո՛ւ: Իմ ձին հրեղեն է: Գնում եմ Ձորա-գեղ, ձեզ համար տանձ ու խնձոր բերեմ, ձու բերեմ, ձավար բերեմ, հեռո՛ւ, հեռո՛ւ:

ձ ձ ձի, ձու, ձուկ, 2 2
Ձիւնորսը գ. նայ Ձորագ եղ:

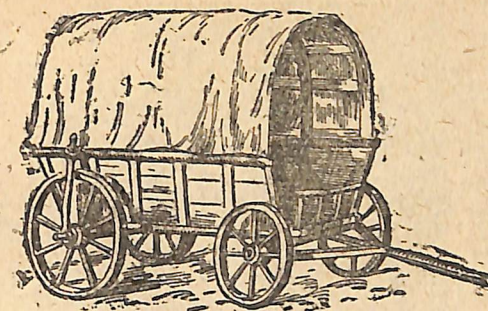

ԿԱՐՄԻՐ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԸ

Մեր յերկիրը լայնարձակ,
Ծաղկափթիթ մի պարտեզ,
Ուր պայծառ ե կյանքը նոր,
Վառ արևի լույսի պես:

Քեզ ծնել են ու սնել
Լենին պապին թանկագին
Յեվ հարազատ Ստալինը՝
Առաջնորդը մեր անգին:

Այսօր, զվարթ քո տոնին,
Առած կարմիր զրոշներ՝
Մենք գոչում ենք միաձայն.
«Կեցցե Կարմիր Հոկտեմբեր»:

Փ Փ

Փ

Փուր-գոն
Փայ-տոն
Ռա-ֆիկ
ձա-գար

Սա-ֆար
Նու-նու-ֆար
Կար-տո-ֆիկ
ձե-ռա-գործ

ՇՈՒՆԸ

Հաֆ-հաֆ, հաֆ-հաֆ,
Ահա այսպես
Հաջում եմ յես,
Հաֆ-հաֆ, հաֆ-հաֆ,
Ու տունն այսպես
Պահում եմ յես:

Ֆ Ֆ Ֆայրու, Ֆ Ֆ
Ֆլորան գնաց գուռ:

ԳԵՐԱԶԱՆՑԻԿԸ

Հիմա աղատ
կարդում եմ յես,
Գիտեմ յերգեր,
Խաղեր պես-պես,

Գրում մաքուր
Ու գեղեցիկ՝
Ամեն բանով
Գերազանցիկ:

մենք բոլորս ել պեքի ե
գերազանցիկ լինենք:

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ԻԼՅԻՉ ԼԵՆԻՆ

Ուրախ և յերջանիկ են ապրում Խորհրդային յերկ-
րի յերեխաները:

Ո՞վ ե այդ կյանքն ուրախ դարձրել:
Ո՞վ ե մեր յեր կիրը յերջանիկ դարձրել:
Բուշեվիկների կուսակցությունը:
Լենինի-Ստալինի կուսակցությունը:

ԼԱՎ ԸՆԿԵՐ

Վոլոդյա Ուլյանովը սովորում էր գիմնազիայում:
Նրա ընկեր Կոլյան ասում էր.

— Թվաբանությունը լավ չեմ հասկանում:

Գնամ Վոլոդյայի մոտ, նա ամեն բան գիտե:

Նա գնաց Վոլոդյայի մոտ: Վոլոդյան խնդիրները
բացատրեց և սովորեցրեց նրան:

Վոլոդյան հաճախ շուտ էր գնում դպրոց, վոր դա-
սերն սկսվելուց առաջ ընկերներին ոգնի:

մենք պետք է մեր պրնի-
պիտի պես լինենք.
դասերս լավ սովորենք և
մեր ընկերներին ոգնենք:

Գրեցեք, թե յերեխան ինչ է անում:

ՄԵՐ ՍԻՐԵԼԻ ՍՏԱԼԻՆԸ

Ընկեր Ստալինը Խորհրդային Միության ժողովուրդների, ամբողջ աշխարհի աշխատավորների առաջնորդը և ուսուցիչն է:

Նրան ջերմ սիրով սիրում են ամբողջ աշխարհի աշխատավորները:

Ընկեր Ստալինը յերեւանում
բիւ լաւ է սիրում:

Միխայիլ Իվանովիչ
Կալինին

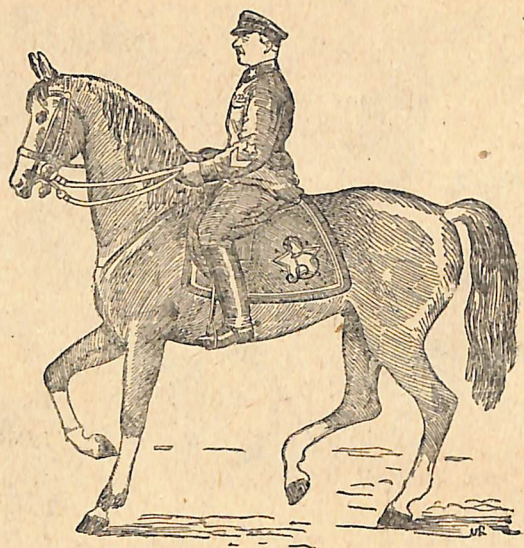

Վլադեսլավ Միխայլովիչ
Մուրտով

ՄԵՐ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Այնտեղ, ուր առաջ
Քարոտ եր, խոպան,
Հիմա գործում են
Տրակտոր ու կոմբայն:

Այնտեղ, ուր առաջ
Ճահիճ եր նեխած,
Հիմա գործարան,
Քաղաք են շինված:

Կլիմ Յեֆրեմովիչ Վորոշիլով

ԸՆԿԵՐ ՎՈՐՈՇԻԼՈՎԸ

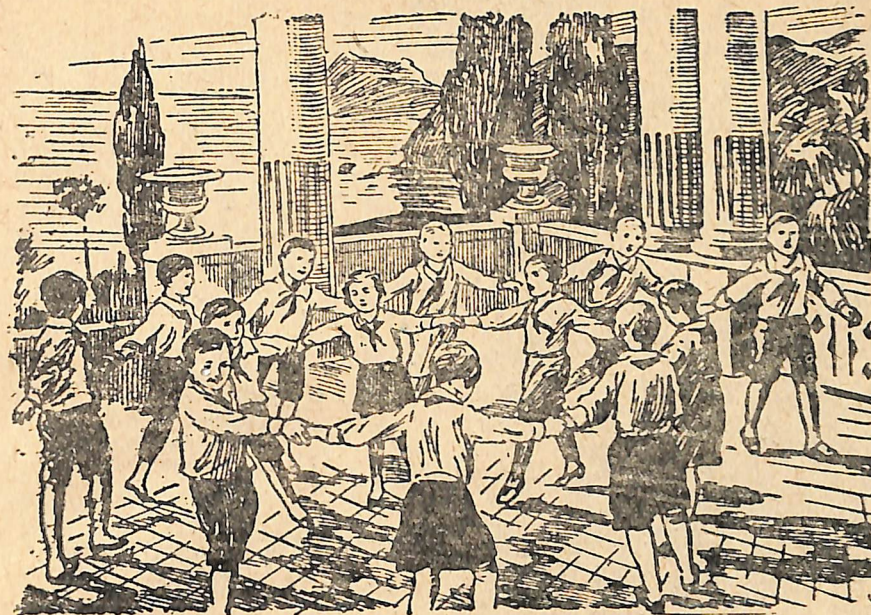
Հոկտեմբերյան Մեծ Հեղափոխության տոնին Կիմիկն ու իր հայրիկը գնացին Կարմիր հրապարակը:

— Տես քանի ողանալ ե թռչում, հայրիկ,— ասաց Կիմիկը:

Մեկ ել Կրեմլի մեծ զարպասը բացվեց և զուրս յեկալ մի մարդ՝ ձի նստած:

— Ընկեր Վորոշիլովն ե,— բարձրաձայն գոչեց Կիմիկը:

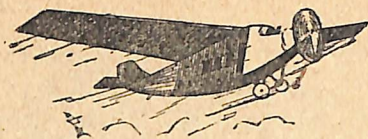
Այդ ուր Կիմիկի ուրախությանը չափ չկար:

Դիտեցեք այս նկարը, մի փոքրիկ պատմութիւն մտածեցեք և պատմեցեք:

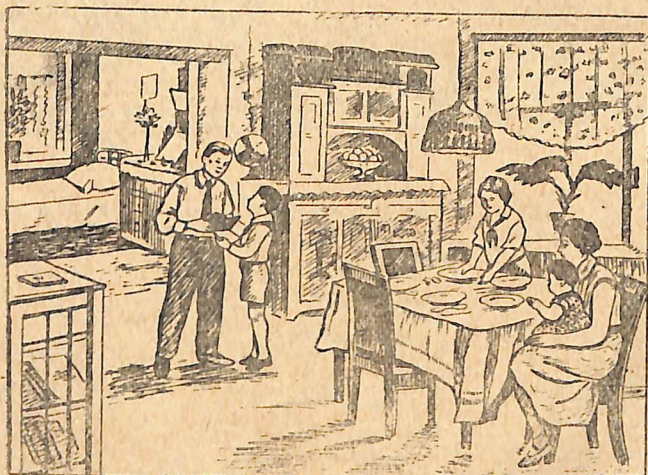
Դա՛նկուկ
Աստիապան չէ
Նա յերբեք,
Զայն է քալիս
Թե «Յեկեք»:

ՈՂԱԶՈՒ

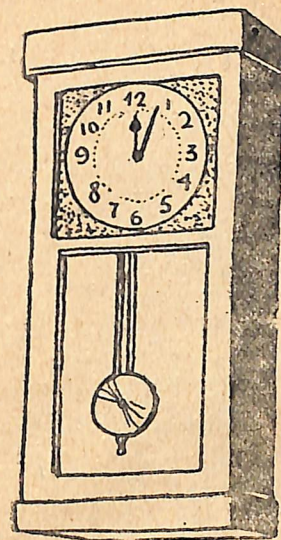
Կուղեմ լինել ողաչու,
Վորպես հսկա մի թռչուն,
Յեղնեմ, թռչեմ ամպերում,
Ինչպես հերոսն է անում:

ՄԵՐ ԸՆՏԱՆԻՔԸ

Մեր ընտանիքը մեծ է:

Հայրիկս ու Մուրեն յեղբայրս աշխատում են Արա-
րատ գործարանում: Մայրիկս տնտեսությամբ է զբաղ-
վում: Թամար քույրիկս ուսուցչուհի է: Յես սովորում
եմ դպրոցում: Փոքրիկ յեղբայրներս՝ Յերվանդն ու Սա-
քոն, մանկապարտեզ են հաճախում:

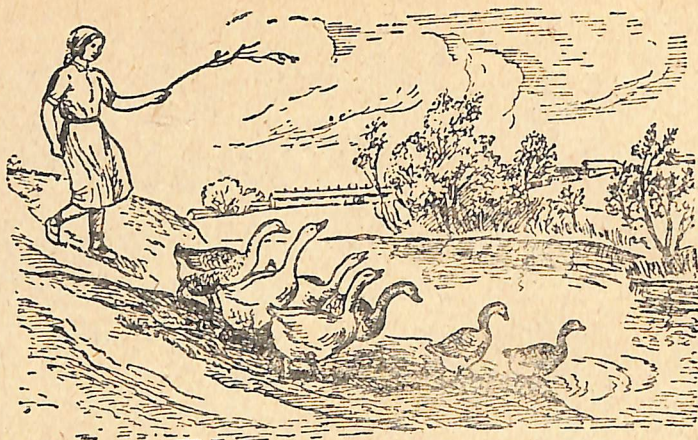

ՀԱՆԵԼՈՒԿ

Յես շարժվում եմ
Անդադար,
Ձախս քնքուշ,
Միալար,
Գիշեր, ցերեկ
Միշտ արթուն,
Բայց նման չեմ
Յես մարդուն:

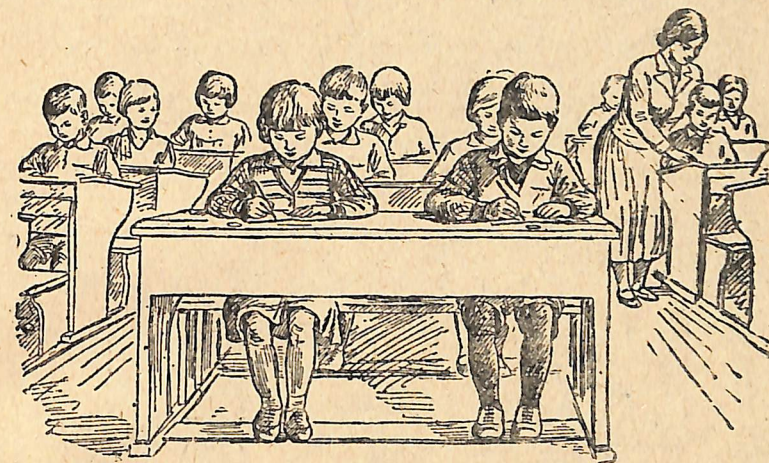

Գրեցեք, թե տղան ինչ է անում:

Ասգեր

գո՛ւ, գո՛ւ, շաքարակեր
 Ան ու սպիտակ իմ ասգեր
 Իերի՛ք վորչաք լողալի՛ք,
 Կար՛հր փոփոկ լվալի՛ք,
 Իերի՛ք վորչաք գետի մոտ
 Վորդեր կերա՛ք դու՛ք փղո՛ստ:
 Գ՛նան՛ք, գ՛նան՛ք դեպի փու՛ն,
 Զե՛յ կուտ կտամ իրիկու՛ն:

ՄԵՐ ԴԱՍԱՐԱՆԸ

Մեր դասարանը մի մեծ ու լուսավոր սենյակ է: Դասարանում դրված են նստարաններ և գրատախտակ:
 Նստարանների առաջ դրված են սեղան և աթոռ ուսուցչի համար:
 Մենք մեր դասարանը միշտ մաքուր ենք պահում:

ՀԱՆԱՔ

- Քանի՞ ձուկ ես բռնել:
- Այնքան, փոր համրել չի կարելի:
- Բայց քո դուլի մեջ փոշին չկա:
- Հենց դրա համար ել համրել չի կարելի:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼ ԿԼԻՆԵՆ

Մի ծերունի խնձորենի յեր տնկում:
Ծերունու թուռն ասաց նրան.

— Ինչո՞ւ յես խնձորենի տնկում, պապի: Դրա պը-
տուղներին յերկար պիտի սպասես: Դրա տված խնձորը
դու չես ուտի:

Ծերունին պատասխանեց.

— Յես չեմ ուտի, դու կուտես, և շնորհակալ կլինես:

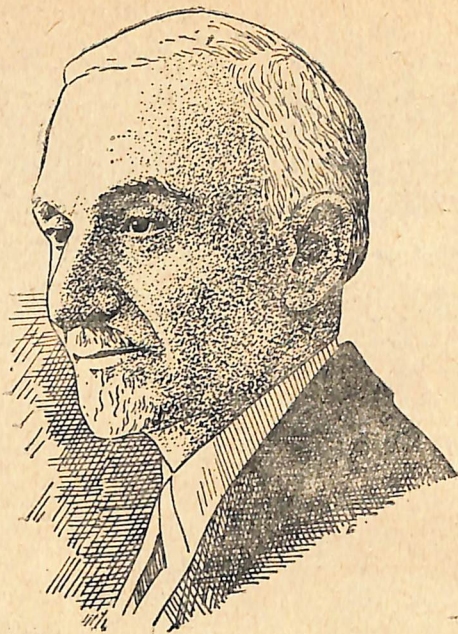
Գրեցեր, թե տղան ինչ է անում:

ԱԼԵԿՍԱՆԴՐ ՊՈՒՇԿԻՆ

ՔԱՄԻ

Քամի, քամի դու ուժեղ,
Ման ես գալիս ամեն տեղ,
Կապույտ ծովն ես դու հուզում,
Սև ամպերը հալածում:
Ուժեղ ես ու ամենքից,
Չես վախենում փոշ փոքից:

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ

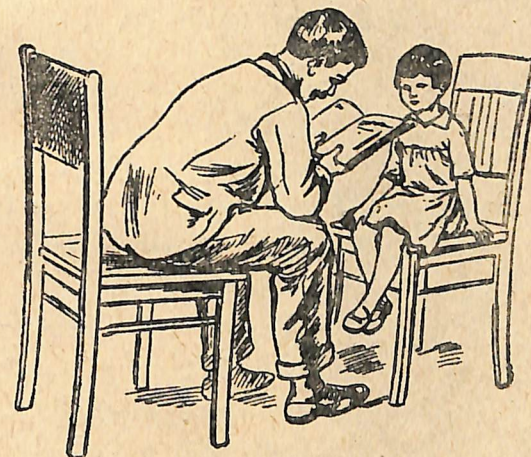
ԱՌՍԶԻՆ ՉՅՈՒՆԸ

— Վայ, մայրիկ ջան, տես,
Բա՛կն ու զուռը լի
ինչքան սպիտակ
թիթեռ ե գալի...
Եսքան շատ թիթեռ
Ձեմ տեսել յես դեռ:
— Ձե, իմ անուշիկ,
Թիթեռներ չեն եդ,
Թիթեռներն անցան
Ծաղիկների հետ:
Եդ ձյունն ե գալի,
Փաթիլն ե ձյունի,
Վոր կարծես սպիտակ
թիթեռնիկ լինի:

ՉՄԵՌ

Աշնան վերջին քամին յեկավ,
Սրբեց դաշտեր, ձոր ու լեռ,
Յեվ ամենքին համբավ բերավ,
Թե գալիս ե ցուրտ ձմեռ:

Ու մռայլեց յերկինք, գետին,
Մեզը պատեց դաշտ ու սար,
Ցուրտը յեկավ տիրեց յերկրին,
Ճերմակ հագավ մեր աշխարհ:

Գրեցեք, թե ինչ ե անում հայրիկը, ինչ ե անում
փոքրիկ աղջիկը:

ՂԱԶԱՐՈՍ ԱՂԱՅԱՆ

ԱՌԱՎՈՏ

Արեգակը դուրս ե յեկել
Պսպղալով,
Շողըը յերդկից ներս ե լընկել
Շողշողալով:
Ծույլ տղայի քունն ե տարել
Խումփալով,
Կոշիկները շունն ե տարել
Մոմոալով:

ԱՐՈՒՍՅԱԿԻ ԱՆԿՈՂԻՆԸ

Քնելուց առաջ Արուսյակը բաց արավ սենյակի պատուհանը:

Յերկու-յերեք աթոռ շարեց իրար կողքի: Նրանց վրա փռեց իր վերմակը, ներքնակը, բարձը, սափանը:

— Ի՞նչ ես անում, Արուսյակ, — հարցրեց մայրիկը:

— Այսօր մեր ուսուցչուհի ընկեր Սոֆիկն ասաց, վոր քնելուց առաջ սենյակի ողը պետք ե թարմացնել: Պատուհանը բաց եմ արել, վոր համ ողը մաքրվի, համ ել անկողինս թարմանա:

ՀԱՆԱՔ

- Մեր ձին որական 5 կիլոգրամ գարի յե ուտում:
- Իսկ մեր ձին փիղ ել կարող ե ուտել:
- Ինչո՞ւ յես սուտ ասում:
- Սուտ չեմ ասում: Ախր դու չհարցրիր, թե ինչ ձի: Յես շախմատի ձիու մասին եմ ասում:

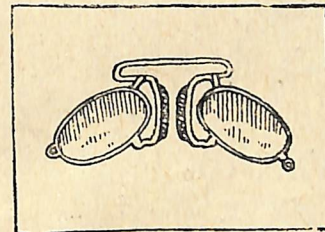
ՀԱՊԱՍՏԱԿԻ ՄԱՍԻՆ

Զմռանը նապաստակը շատ է մրսում
 Վազվզում է անտառում և ծառերի կեղևը կրծում:
 Զյունն ել է սպիտակ, նապաստակն ել:
 Դրանով ել նա չազատվում է շներից և խորամանկ
 աղվեսից:

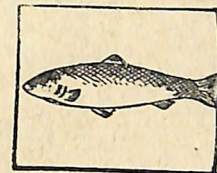
Դանեղուն
 Ամառ, չմեռ
 մի շոր ունի,
 Կորից, փամուշ
 Ջերկյուղ հունի:

Դրեցեք, թե յերեխան ինչ է արել, շունն ինչ է
 անում:

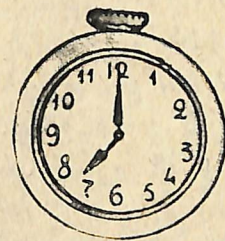
Ա . . . ց

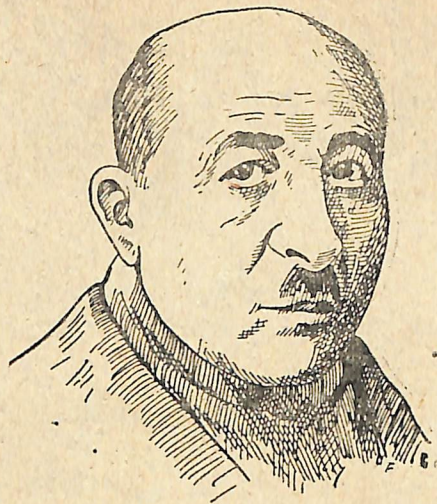
. ու .

. ե . ա . . ի

. ա . ա . . յ .

ԱԹԱԲԵԿ ԽՆԿՈՅԱՆ

Գլորիկ, Թմբիկ,
Հասակս ե պատիկ,
Աչքերս են գեղեցիկ,
Այտերս են խնձորիկ,
Բերանս ե անուշիկ...
Ո՛վ կա ինձ պես սիրունիկ:

ԴԱՍԵՐԻՑ ՀԵՏՈ

Յերեկ, դասերս սովորելուց հետո, սկսեցի տատիկիս համար հեքիաթ կարդալ:

Տատիկը լսեց, լսեց, ապա ճակատս համբուրեց ու ասաց. «Սովորիր, սիրելիս, այժմ ձեզ համար բոլոր գոնեքը բաց են»:

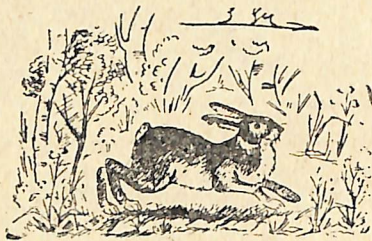
Յես չհասկացա, թե ինչ ասաց տատիկը և վազեցի հայրիկիս մոտ:

Հայրիկս բացատրեց, վոր մեր յերկրում Խորհրդային իշխանությունը յերեխաների համար դպրոցի գոնեքը բաց ե արել: Առաջ այդպես չեր:

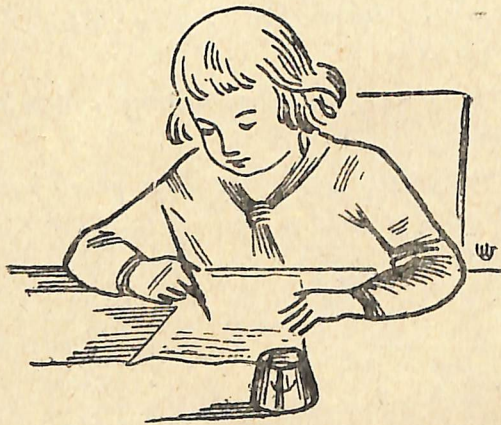
ՀԱՆԱՔ

— Հիշիր, վոր այսորվա գործը վաղվան թողնել չի վարելի, — ասաց հայրիկը փոքրիկ կարենին:

— Վոր այդպես ե, հայրիկ, վաղվա համար թողած խաղողը բեր ուտենք, — պատասխանեց կարենը:

Գրեցեք, թե նապաստակն ինչ է անում:

ՀԱՍՄԻԿԻ ՆԱՄԱԿԸ

Իմ լավ տատի,
Բաղդրիկ տատի,
Կարոտ եմ քեզ,
Աննաման,

Ի՞նչ կլինի
Գիրս կարդաս՝
Վեր կենաս գաս
Յերեման:

Իմ լավ տատի,
Անուշ տատի
Հոկտեմբերիկ
Դարձա յես,

Դպրոց գնում,
Մարդանք անում,
Գիր եմ գրում
Մեծի պես:

Անցյալ ո՞րը,
Գիտե՞ս, տատի,
Այբբենարանը
Պրծա,

Լավ կարդալու
Համար այսօր
Մի սիրուն գիրք
Ստացա:

ՎԱՏ. ԸՆԿԵՐ

Յերկու ընկեր գնացին անտառ վորս անելու:
Հանկարծ նրանց առաջ մի արջ դուրս յեկավ:
Ընկերներից մեկը ծառը բարձրացավ, իսկ մյուսը
պառկեց, շունչն իրեն քաշեց, վոր արջը կարծի թե մե-
ռած է:

Արջը մոտեցավ, հոտոտեց և, նրան մեռած կար-
ծելով, թողեց գնաց:

Այդ ժամանակ ընկերը ծառից իջավ և ծիծաղելով
հարցրեց.

— Արջը քո աղանջին ի՞նչ ասաց:

— Արջն իմ աղանջին ասաց, վոր մյուս անգամ
քեզ նման մարդու հետ վորսի չգնամ, վոր վտանգ
պատահելիս մենակ թողնի ու փախչի:

Գաթիկներդ
 Գաթիկներդ
 թնկեր առաժ
 ցարապու՛մ են
 Դեպի ցած,
 Դողու՛մ են վար
 Արագ - արագ,
 Աշխարհն առնու՛մ
 Դռնեց փակ:

ՅԵՂԵՎՆԻՆ

Աճել եր մի
 Մեծ յեղևնի
 Մերկ բացառի մերկ լանջին,
 Ականջ դնում
 Բուբի, քամու
 Յեվ փոթորկի հառաչին:
 Շուրջ տրտում,
 Մառույց ու ձյուն,
 Մենակ եր նա բացատում,
 Վորտեղ միայն
 Վախկոտ, սոված
 Նապաստակն եր թռչկոտում:
 Այժմ, ահա,
 Կանգնած է նա
 Տաք, ընդարձակ դահլիճում,

Ուր յերջանիկ
Մանուկների
Ուրախ ձայներն են հնչում:
Հագել ե, տես,
Շորեր պես-պես,
Դարձել սիրուն տոնածառ,
Շուրջն ուրախ,
Յերգ ու ծիծաղ,
Յերջանկություն անսպառ:

ԹԻՉՆԻԿՆԵՐ

Մի իրիկուն թոռնիկները շրջապատեցին Գյուլնազ տատին և խնդրեցին, վոր տատիկն իրենց թռչնիկներ շինի:

Տատը թոռնիկներից մեկին վեր առավ, զրեց ծնկան վրա, ձեռքերից բռնեց և վեր ու վար թափ տալով յերգեց.

ՂճԼ, զճԼ, զճԼ,
Ա զճԼ, զճԼ,
Նակ, նակ, նակ,
Ա-զու-նակ:
Թը՛ռռռ...

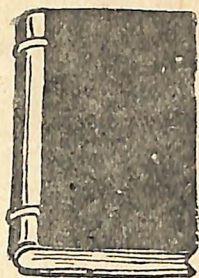
Հետո մի ուրիշն ընկավ տատիկի գիրկը և խնդրեց.
— Տատիկ ջան, տատիկ, ինձ ել կաշաղակ շինես:
Տատիկը նրան ել զրեց ծնկանը և առաջվա պես
յերգեց.

Չան, չան, չան,
Կան, չան, չան,
Ղանկ, զանկ, զանկ
Կա-չա-ղակ:
Թը՛ռռռ...

— Տատիկ ջան, տատիկ, ինձ ել ծիտ շինես,—ասաց
ամենքից փոքրը:

Տատիկը նրան ել վեր ու վար թռցնելով յերգեց.

Ծիտ եմ, ծիտ եմ,
Ծլվում եմ
Ծիվ, ծիվ, ծիվ,
Վոստոսում եմ,
Թռչկոտում եմ
Տիվ, տիվ, տիվ:
Արի թևիկ,
Արի փետրիկ,
Վոր յես դառնամ
Փոքրիկ ծիտիկ,
Փոքրիկ ծիտիկ,
Պիծիկ-միծիկ:
Թը՛ռռռ...

ՆՈՐ ՏԱՐԻ

— Այ նոր տարի,
Գալդ բարի,
Դու մեզ նվեր
Ի՞նչ ես բերել:

Արդյոք խնձոր,
Չիր ու սալոր,
Թե՞ տանձ ու նուռ,
Չամիչ մի բուռ:

— Ձան մանուկներ,
Թող ձեզ մրգեր
Մայրիկը տա,
Ինձ մոտ չկա:

Յես ձեզ համար
Մի-մի հարմար
Գիրք եմ բերել,
Մեջը պատկեր:

Սրա նման
Ուրիշ լավ բան
Ել չգտա
Իբրև ընծա:

Գիրքն ե տալի
Մաքեր բարի,
Յերգ, ցնծություն,
Խաղեր սիրուն:

ՏՊԱԳԻՐ ՓՈՔՐԱՏԱՌԵՐ

ա բ գ դ ե զ ը թ ժ ի լ խ ծ կ հ ճ ղ ճ մ յ
ն ռ ո չ պ ջ ռ ս վ տ ր ց ու փ բ ֆ

ՁԵՌԱԳԻՐ ՓՈՔՐԱՏԱՌԵՐ

ա բ գ դ ե զ ը թ ժ ի
լ խ ժ կ հ չ ղ ե մ յ
ն ղ չ պ զ ու ս վ տ
ր ց փ ֆ ն ո ֆ ու

ՏՊԱԳԻՐ ՄԵԾԱՏԱՌԵՐ

Ա Բ Գ Դ Ե Զ Ը Թ Ժ Ի Լ Խ Ծ Կ Զ Դ Ը
Մ Յ Ն Շ Ո Չ Պ Ձ Ռ Ս Վ Տ Ր Յ Ռ Ի Փ
Ք Յ

ՁԵՌԱԳԻՐ ՄԵԾԱՏԱՌԵՐ

ա բ գ դ ե զ ը թ ժ ի
լ խ ժ կ հ չ ղ ե մ յ
ն ղ չ պ զ ու ս վ տ
ր ց փ ֆ ն ո ֆ ու

Б	Ф	2	Δ	h	h
Р	π	π	2	2	2
Φ	ψ	ψ	3	g	g
Р	Р	Р	Δ	Δ	Δ
Ф	Ф	Ф	Р	Р	Р
3	g	g	2	2	2
h	h	h	2	q	q
2	q	q	3	j	j
z	h	h	Р	q	q

Р	Р	Р	Р	q	q
Р	Р	Р	h	h	h
ψ	ψ	ψ	τ	2	2
π	π	Р	Р	Р	h
h	h	h	π	π	h
h	h	h	h	h	h
U	д	д	С	π	π
q	π	π	Р	Р	U
π	π	U	π	π	π

Գրառ. խմբագիրը՝ Արզալ Մովսիսյան
Տեխ. խմբագիրը՝ Ի. Վարդանյան
Սրբազրիչ՝ Գար. Հակոբյան

Պրակտիկ լիազոր՝ Վ. 2063 Հրատ. 4856.

Գառվեր 282. Տիրաժ 80 000.

Թուղթ 62X94 Տպագր. 5 մամ.

Հանձնված է արտադրության 19 մարտի 1939 թ.

Ստորագրված է տպագրության համար 25 ապրիլի 1939 թ.

ԱՄՔԱ

Գեոհրատի I տպարան, Յերեան, Լենինի, 65

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL1002794

10 ՀԵՄ. 1939.
ԳԻՆԸ 1 Ռ.
ԿԱԶՄԸ 60 Կ.

150

11

36196

-30-

Ա. ԱՐԱՊԵՏՅԱՆ
ԲՈՒԿՎԱՐԻ
ԳԻՅ ԱՐՄ. ՍՍՐ, ԵՐԵՎԱՆ, 1939 թ.